ร่างรายงาน
สถานการณ์คุณภาพ
สิ่งแวดล้อม
พ.ศ. ๒๕๖๐

ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๓ (๑๓) กำหนดให้คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเสนอรายงานเกี่ยวกับสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบายด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพและทันต่อสถานการณ์

สำหรับการจัดทำรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นการศึกษาวิเคราะห์ภาพรวมการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสถานการณ์สิ่งแวดล้อมโลกและภูมิภาค การนำเสนอสถานการณ์สิ่งแวดล้อมรายสาขา การคาดการณ์สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในอนาคต ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการนำไปสู่การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศให้เกิดความยั่งยืน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP)

ใน พ.ศ. ๒๕๕๙ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) มีมูลค่าเท่ากับ ๑๖.๑๐ ล้านล้านบาท โดยมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. ๒๕๕๘ คิดเป็นร้อยละ ๓.๒๐

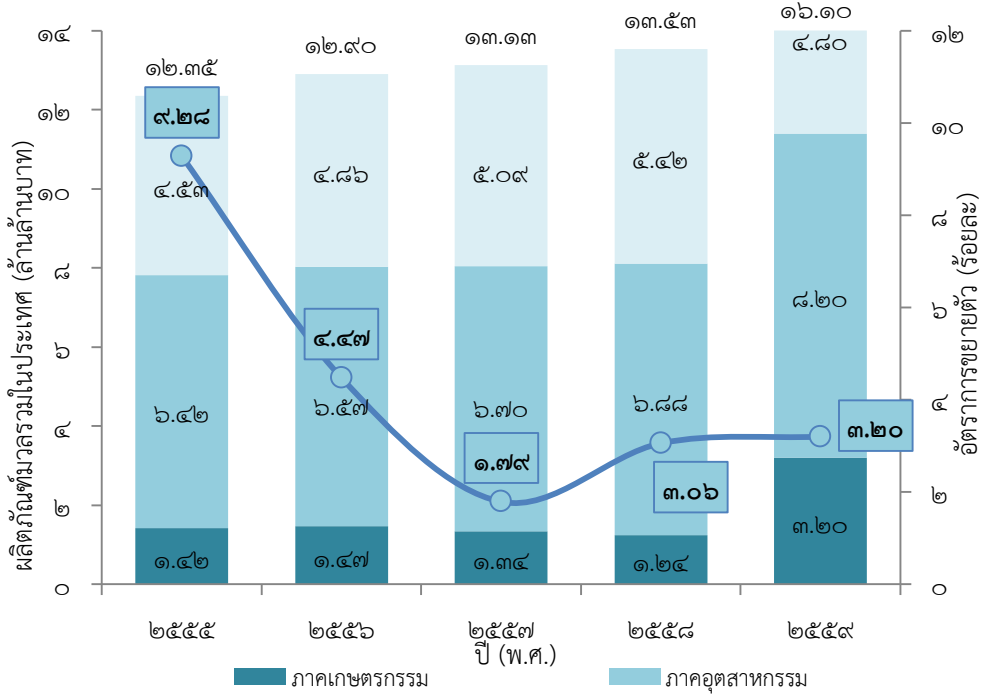

การนำเข้า-ส่งออก

จากสถิติมูลค่าการนำเข้า-ส่งออก พ.ศ. ๒๕๕๙ พบว่า ประเทศไทยอยู่ในภาวะเกินดุลการค้า เท่ากับ ๖๓๐,๐๖๒ ล้านบาท เนื่องจากมีมูลค่าการส่งออกมากกว่าการนำเข้า ซึ่งมีการปรับตัวดีขึ้นจากปีที่ผ่านมา

หน่วย : ล้านบาท

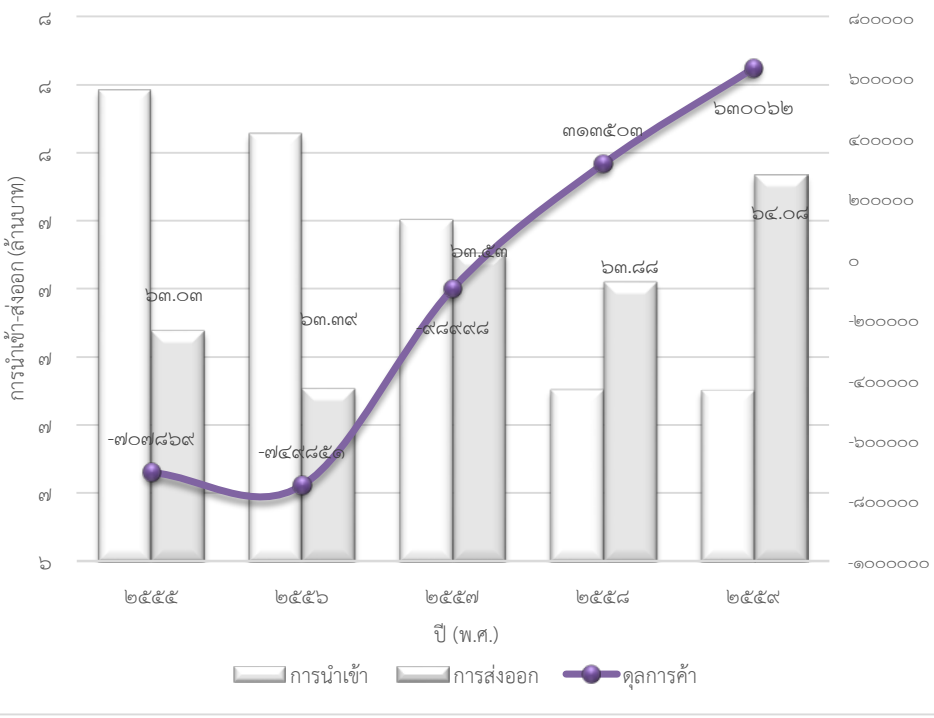

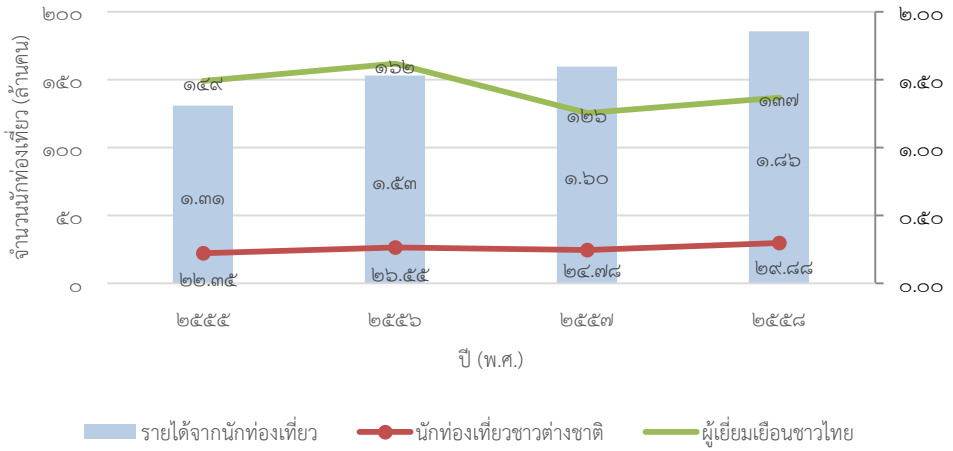

การท่องเที่ยว

สำหรับจำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยและรายได้จากการท่องเที่ยว พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๘ มีจำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยสูงสุดใน พ.ศ. ๒๕๕๘ จำนวน ๑๓๗.๑๔ ล้านคน จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยสูงสุดใน พ.ศ.๒๕๕๘ จำนวน ๒๙.๘๘ ล้านคน และรายได้จากการท่องเที่ยวสูงสุดใน พ.ศ.๒๕๕๘ จำนวน ๑.๘๖ ล้านบาท

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและประชากร

จำนวนประชากร

ใน พ.ศ. ๒๕๕๙ มีจำนวนประชากร ๖๕,๙๓๑,๕๕๐ คน คิดเป็นอัตราการขยายตัวของประชากรจาก พ.ศ. ๒๕๕๘ ร้อยละ ๐.๓๑ และถ้าย้อนกลับไปในอดีตตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๕ พบว่า มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากการขยายตัวดังกล่าวก็ส่งผลให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มขึ้น เนื่องจากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นทำให้มีการบริโภคเพิ่มขึ้น ใช้ทรัพยากรในการทำสิ่งปลูกสร้างที่เพิ่มขึ้นตามไปด้วย โดยสามารถพิจารณาจำนวนและอัตราการขยายตัวของประชากร พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๙

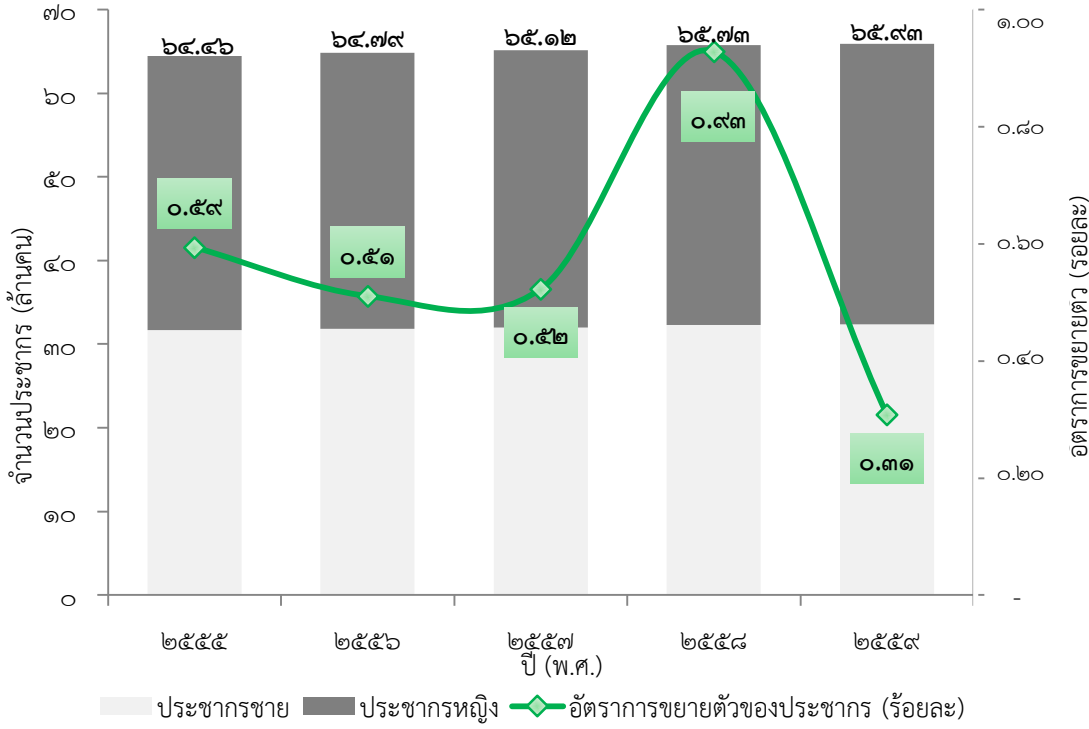

ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน

สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรดินและการใช้ที่ดินในช่วง ๑ ปี ที่ผ่านมา

ปัจจัยขับเคลื่อน (Driving Force: D)

- ความต้องการใช้ที่ดินเพิ่มขึ้น
- การขยายตัวของเศรษฐกิจ

แรงกดดัน (Pressure: P)

- การใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างไม่ถูกต้องและเป็นธรรม
- ปัญหาความขัดแย้งการใช้ที่ดินมีความรุนแรงมากขึ้น

สถานการณ์ (State: S)

- พื้นที่ป่าไม้ลดลง
- พื้นที่เกษตรกรรมเพิ่มขึ้น
- พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้น
- การใช้สารเคมีทางการเกษตรเพิ่มขึ้น
- ดินอินทรีย์ ดินเค็ม เพิ่มขึ้น

ผลกระทบ (Impact: I)

- การเสื่อมโทรมของดินทางการเกษตรเพิ่มขึ้น
- เกิดปัญหาการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่สูง
- ดินโคลนถล่ม

การตอบสนอง (Response: R)

- การจัดทำนโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดิน ได้แก่ (๑) ร่าง พระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ. .... (๒) ร่าง พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และ (๓) ร่าง นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ
- การจัดการที่ดินทำกินให้ชุมชน
- การจัดทำยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรดินอย่างสมดุลและยั่งยืนด้วยการฟื้นฟู ปรับปรุงดิน และอนุรักษ์ดินและน้ำ ตามกรอบการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน

สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรดินและการใช้ที่ดินในช่วง ๕ ปี ที่ผ่านมา

ประเด็นสถานการณ์	ทิศทางและแนวโน้มในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา
การใช้ประโยชน์ที่ดิน	
พื้นที่ป่า	ลดลง
พื้นที่เกษตรกรรม	เพิ่มขึ้น*
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	เพิ่มขึ้น*
ทรัพยากรดิน	
พื้นที่ดินที่มีปัญหา	
ดินอินทรีย์ ดินเค็ม	เพิ่มขึ้น
ดินเปรี้ยว ดินทรายจัด และดินตื้น	ลดลง
ปริมาณการใช้สารเคมีเพื่อการเกษตร	เพิ่มขึ้น
ปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมี (กิโลกรัมต่อไร่)	เพิ่มขึ้น

หมายเหตุ : * เป็นผลมาจากมาตราส่วนในการทำแผนที่

สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรดินและการใช้ที่ดินในช่วง ๒๕ ปี ที่ผ่านมา

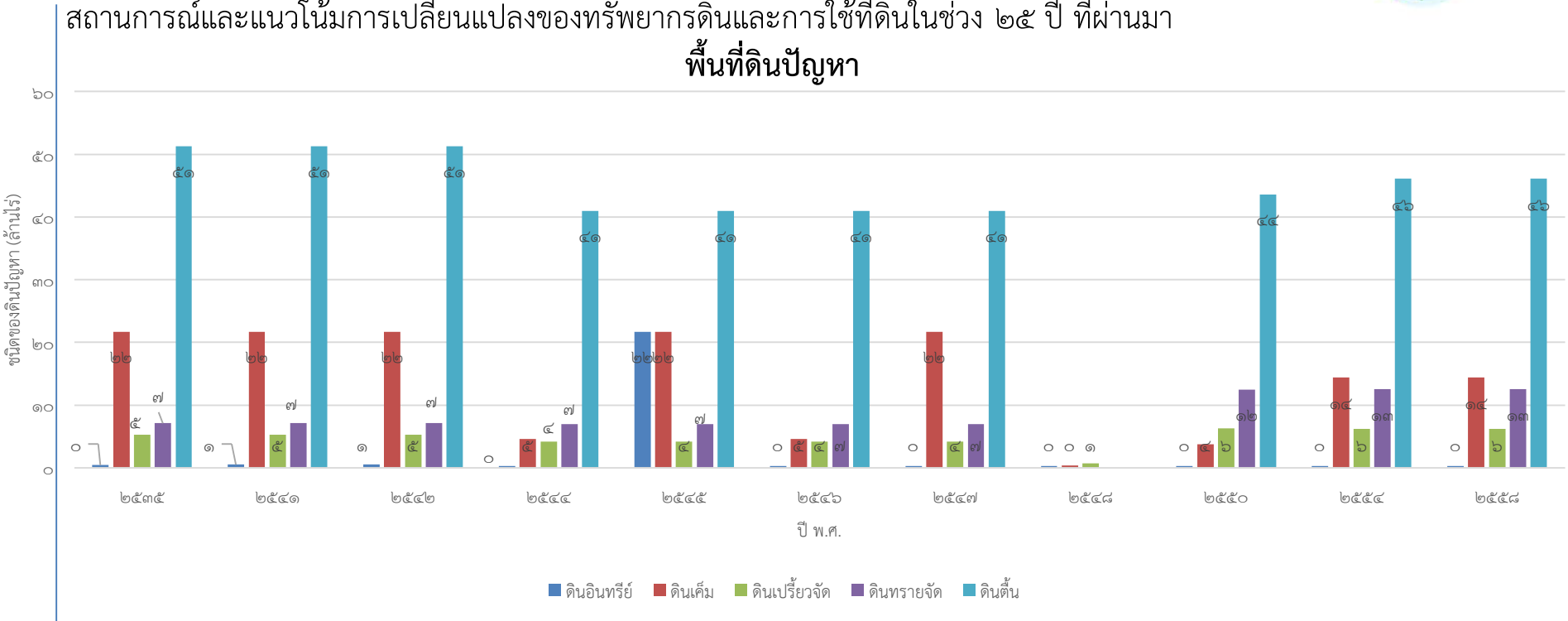

สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรดินและการใช้ที่ดินในช่วง ๒๕ ปี ที่ผ่านมา

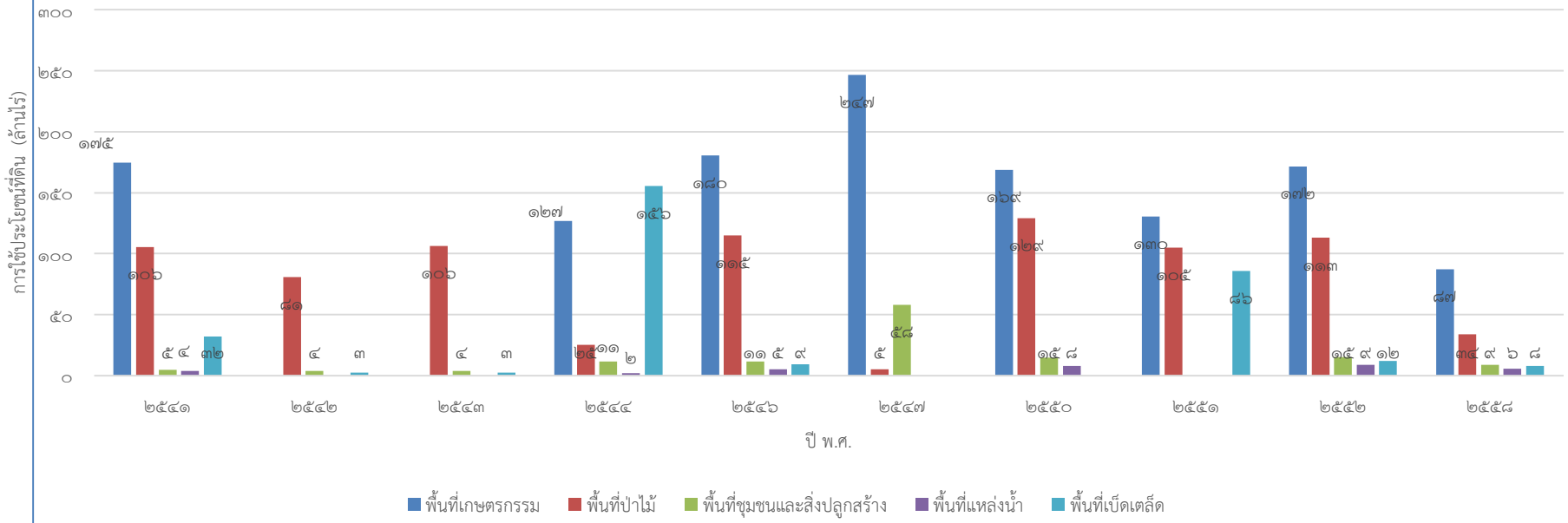

ทรัพยากรแร่

สรุปสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรแร่ในช่วง ๑ ปีที่ผ่านมา

ปัจจัยขับเคลื่อน (Driving Force: D)

- การพัฒนาด้านอุตสาหกรรมและพลังงาน
- การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร
- การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

แรงกดดัน (Pressure: P)

- ความต้องการใช้ทรัพยากรแร่
- การขาดความรู้ ทักษะ และจิตสำนึกในการผลิตและใช้ทรัพยากรแร่

สถานการณ์ (State: S)

- มูลค่าการผลิตแร่ในประเทศไม่สามารถสรุปได้
- มูลค่าการบริโภคแร่ในประเทศไม่สามารถสรุปได้
- มูลค่าการส่งออกแร่แนวโน้มลดลง
- มูลค่าการนำเข้าแร่แนวโน้มลดลง
- จำนวนสัมปทานแร่ที่เปิดดำเนินการลดลง
- จำนวนเรื่องร้องเรียนด้านเหมืองแร่ลดลง

ผลกระทบ (Impact: I)

- ปัญหาการปนเปื้อนสารพิษในสิ่งแวดล้อม
- ผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์
- ผลกระทบต่อระบบนิเวศสิ่งแวดล้อม

การตอบสนอง (Response: R)

- การประกาศใช้ “พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐”
- การสำรวจและวิจัยพื้นที่เขตศักยภาพแร่ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย
- การจัดทำมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมแร่
- การส่งเสริมการทำเหมืองแร่ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- การส่งเสริมมาตรฐานสถานประกอบการชั้นดี

สรุปสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรแร่ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา

ประเด็นสถานการณ์	ทิศทางและแนวโน้มในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา
ทรัพยากรแร่	
การผลิตแร่ในประเทศ	เพิ่มขึ้น (ช่วง พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘) และ พ.ศ. ๒๕๕๙ ไม่สามารถสรุปได้
การบริโภคแร่	เพิ่มขึ้น (ช่วง พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๘) และ พ.ศ. ๒๕๕๙ ไม่สามารถสรุปได้
การนำเข้าแร่	แนวโน้มลดลง
การส่งออกแร่	แนวโน้มลดลง
จำนวนสัมปทานแร่ (เหมืองเปิดดำเนินการ)	ลดลง
จำนวนเรื่องร้องเรียนด้านเหมืองแร่	ลดลง

สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรแร่ในช่วง ๒๕ ปี ที่ผ่านมา

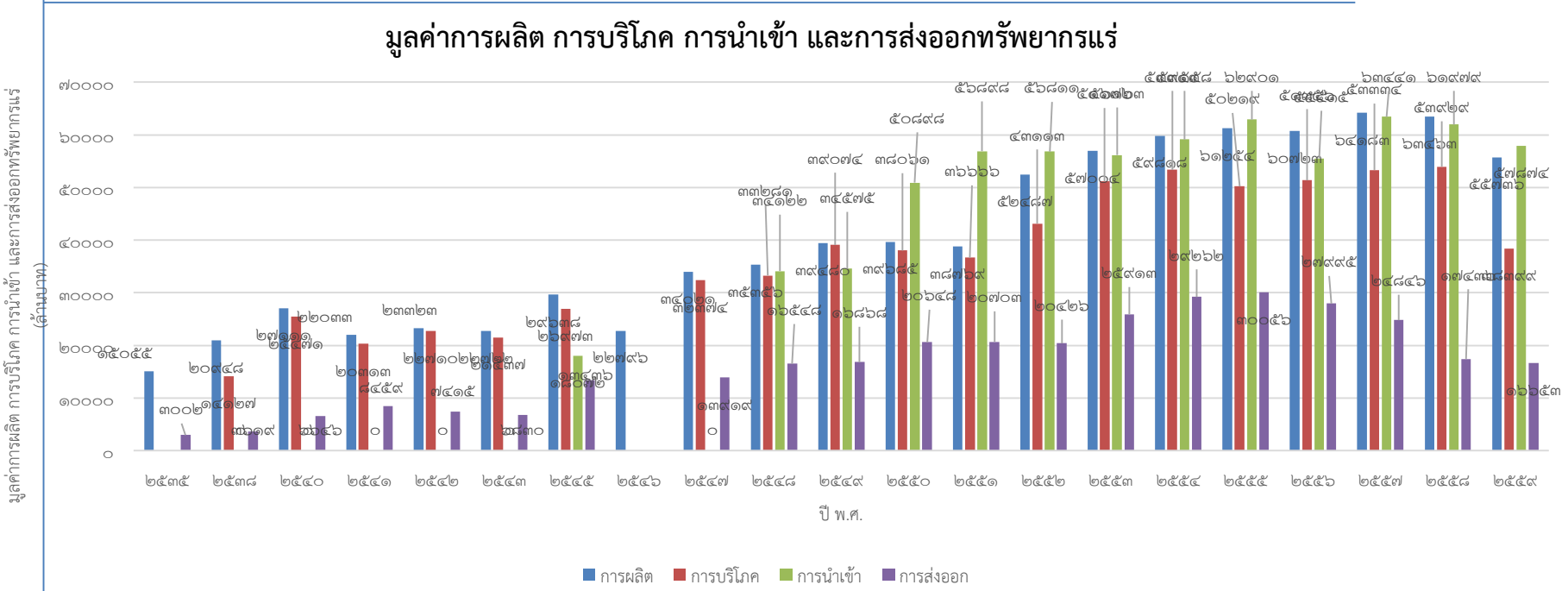

พลังงาน

สรุปสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของพลังงานในช่วง ๑ ปีที่ผ่านมา

ปัจจัยขับเคลื่อน (Driving Force: D)

- การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร
- การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
- การพัฒนาเทคโนโลยีในการผลิตพลังงานทดแทน

การตอบสนอง (Response: R)

- การปรับโครงสร้างราคาเชื้อเพลิง
- การวางแผนพลังงานในภาพรวม ด้านการพัฒนากำลังผลิตไฟฟ้าของประเทศ
- การส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทน
- การส่งเสริมและจูงใจในการอนุรักษ์พลังงานทุกภาคส่วน

แรงกดดัน (Pressure: P)

- การเปลี่ยนแปลงของราคาพลังงาน
- การพึ่งพาการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศ

ผลกระทบ (Impact: I)

- การสะสมของก๊าซเรือนกระจก ทำให้เกิดภาวะโลกร้อน
- ปัญหามลพิษทางอากาศ
- ปัญหาต่อสภาพแวดล้อมอื่นๆ จากการใช้พลังงาน

สถานการณ์ (State: S)

- การผลิตพลังงานขั้นต้นเพิ่มขึ้น
- การนำเข้า (สุทธิ) พลังงานขั้นต้นเพิ่มขึ้น
- การใช้พลังงานขั้นสุดท้ายเพิ่มขึ้น
- การใช้พลังงานหมุนเวียนลดลง
- สัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น
- สัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนลดลงเล็กน้อย
- ดัชนีความเข้มข้นของการใช้พลังงานลดลง (การใช้พลังงานมีประสิทธิภาพดีขึ้น)
- ความยืดหยุ่นของการใช้พลังงานต่อ GDP มีแนวโน้มดีขึ้น

สรุปสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของพลังงานในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา

ประเด็นสถานการณ์	ทิศทางและแนวโน้มในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา
พลังงาน	
การผลิตพลังงานขั้นต้น	เพิ่มขึ้น
การนำเข้า (สุทธิ) พลังงานขั้นต้น	เพิ่มขึ้น
การใช้พลังงานขั้นสุดท้าย	เพิ่มขึ้น
การใช้พลังงานหมุนเวียน	ลดลง
สัดส่วนการใช้พลังงานทดแทน	เพิ่มขึ้น
สัดส่วนการใช้พลังงานหมุนเวียนต่อการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายทั้งหมด	ลดลง
ดัชนีความเข้มข้นของการใช้พลังงาน	มีประสิทธิภาพดีขึ้น (ค่าลดลง)

สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของพลังงานในช่วง ๒๕ ปี ที่ผ่านมา

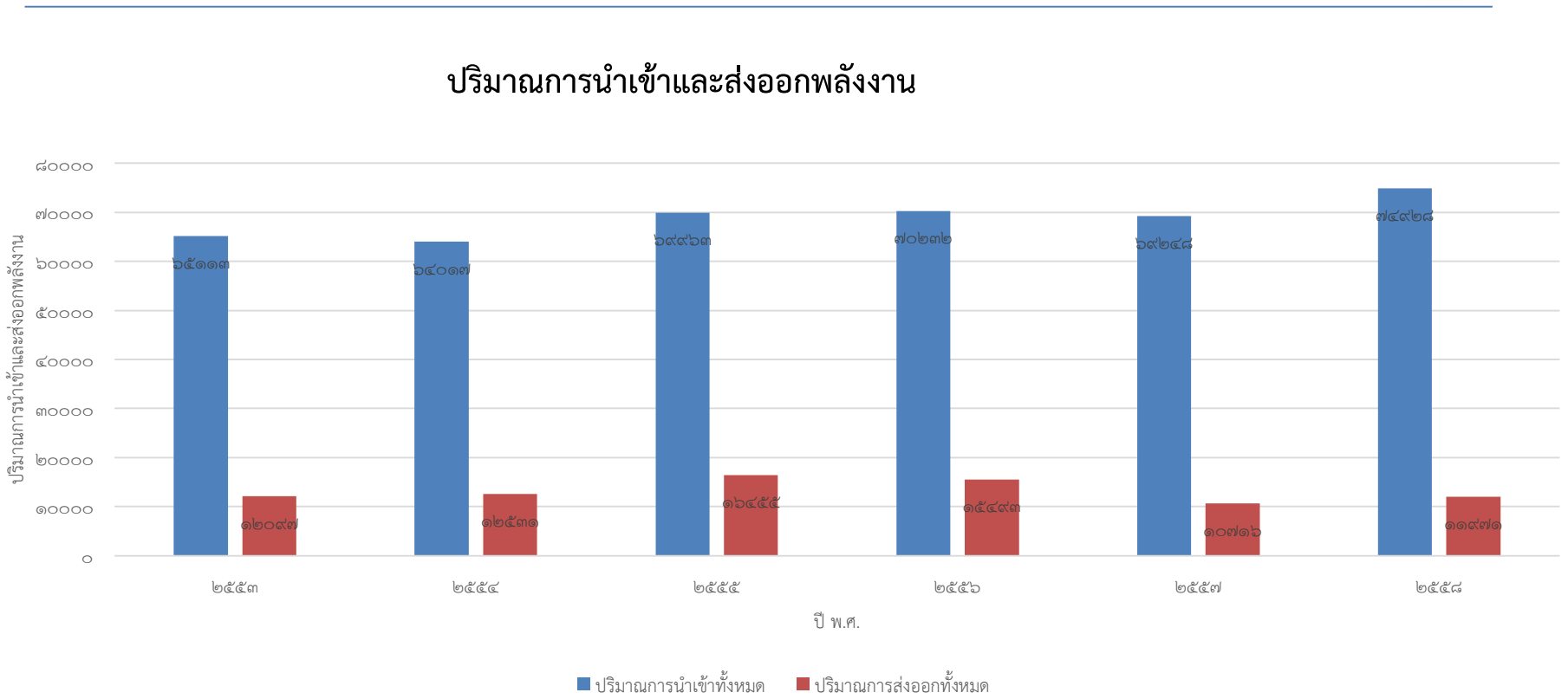

ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

สรุปสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าในช่วง ๑ ปีที่ผ่านมา

ปัจจัยขับเคลื่อน (Driving Force: D)

- การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร
- ความต้องการใช้ที่ดินป่าไม้เพิ่มขึ้น
- มูลค่าของทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าที่เพิ่มสูงขึ้น
- เป้าหมายพื้นที่ป่าไม้ร้อยละ ๔๐ ของเนื้อที่ประเทศภายใน ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๘)

การตอบสนอง (Response: R)

- นโยบายการเพิ่มพื้นที่ป่าให้ได้ร้อยละ ๔๐ ของเนื้อที่ประเทศ
- การดำเนินงานตามอนุสัญญา CITES เพื่อแก้ไขปัญหาค้าสัตว์ป่าและพืชป่าระหว่างประเทศ
- จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการพิทักษ์ป่า เพื่อบูรณาการปฏิบัติงานของชุดปฏิบัติการพิเศษทั้ง ๓ กรม
- การปฏิบัติการ “ทวงคืนผืนป่า”

แรงกดดัน (Pressure: P)

- ปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น ปัญหาน้ำท่วม ปัญหาภัยแล้ง
- การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก

ผลกระทบ (Impact: I)

- การสูญเสียความสมดุลของระบบนิเวศป่าไม้ของประเทศ

สถานการณ์ (State: S)

- สัดส่วนของพื้นที่ป่าไม้ไม่เหมาะสมและมีแนวโน้มลดลง
- การบุกรุกพื้นที่ป่าเพิ่มขึ้น
- การค้าสัตว์ป่าที่มีชีวิตมีเพิ่มขึ้น
- พื้นที่ถูกไฟไหม้ป่ามากขึ้น
- จำนวนและพื้นที่ป่าชุมชนเพิ่มขึ้น
- จำนวนข้อร้องเรียนลดลง

ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

สรุปสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา

ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า	ทิศทางและแนวโน้มในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา
พื้นที่ป่าไม้	ลดลง
จำนวนและพื้นที่ป่าชุมชนที่มีการจัดตั้ง	เพิ่มขึ้น
พื้นที่ป่าที่ถูกบุกรุก	เพิ่มขึ้น
ไฟป่า (พื้นที่ที่ถูกไฟป่า)	เพิ่มขึ้น
การค้าสัตว์ป่า	คดีเกี่ยวกับการค้าสัตว์ป่ามีการเปลี่ยนแปลงไม่มาก นัก แต่จำนวนการตรวจยึดสัตว์ป่าที่มีชีวิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าในช่วง ๒๕ ปี ที่ผ่านมา

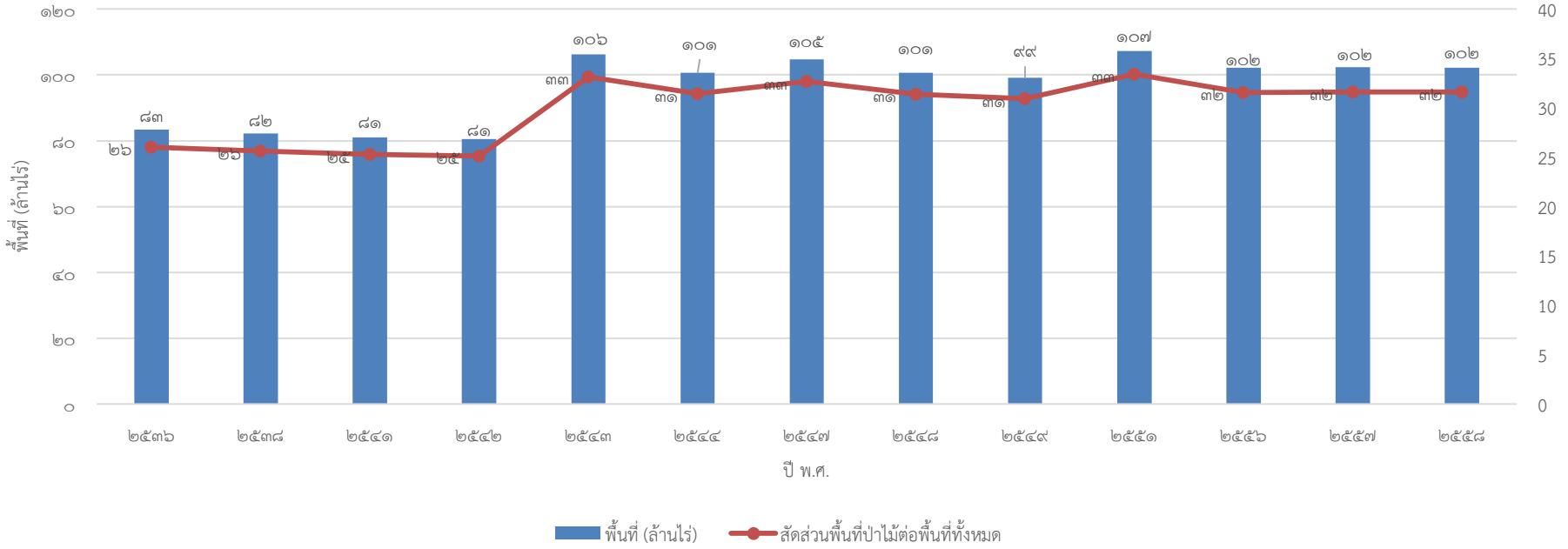

ทรัพยากรน้ำ

สรุปสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรน้ำในช่วง ๑ ปีที่ผ่านมา

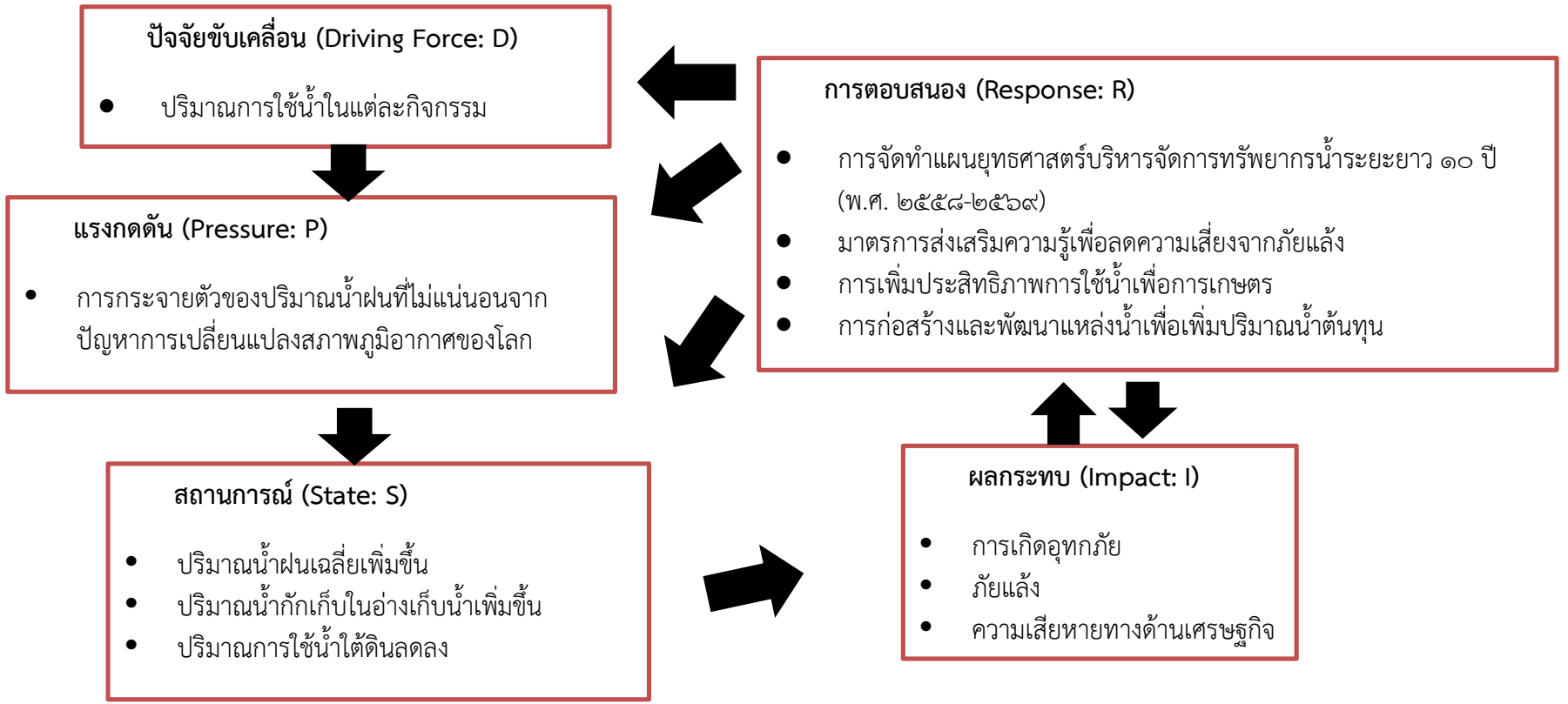

สรุปสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรน้ำในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา

ประเด็นสถานการณ์	ทิศทางและแนวโน้มในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา
ทรัพยากรน้ำ	
ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย	เพิ่มขึ้น
การใช้น้ำใต้ดิน	ลดลง
ปริมาณน้ำกักเก็บและปริมาณน้ำใช้การได้	ไม่สามารถสรุปได้ แต่ในช่วงเวลาเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๖๐ มีปริมาณน้ำกักเก็บมากกว่า พ.ศ. ๒๕๕๙

สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรน้ำในช่วง ๒๕ ปี ที่ผ่านมา

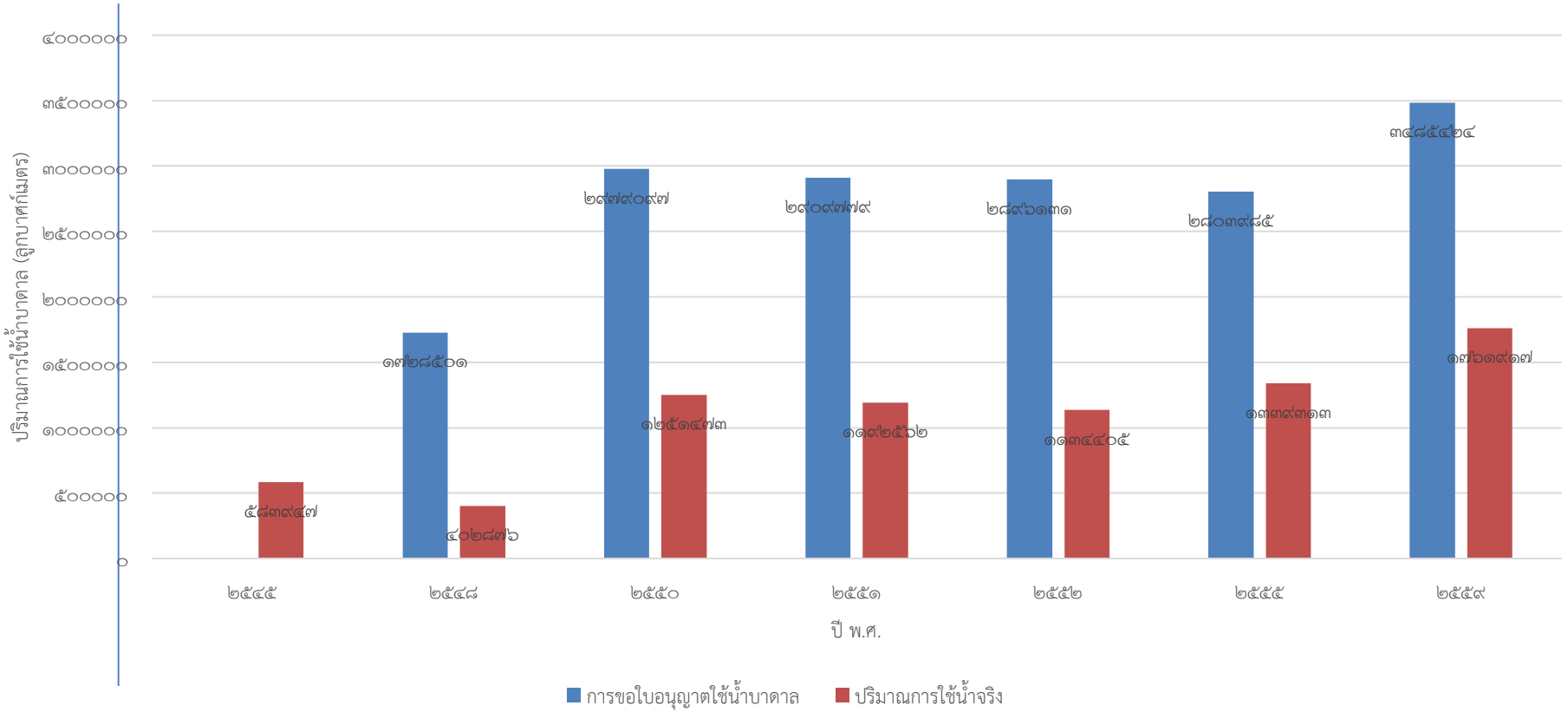

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

สรุปสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในช่วง ๑ ปีที่ผ่านมา

ปัจจัยขับเคลื่อน (Driving Force: D)

- การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
- การพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยว และอุตสาหกรรม
- การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร

การตอบสนอง (Response: R)

- การประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
- การจัดทำแผนปฏิบัติการพื้นที่เป้าหมายป้องกันและปราบปรามการบุกรุกพื้นที่ป่าชายเลน
- การอนุรักษ์และฟื้นฟูปะการัง หญ้าทะเล และป่าชายเลน
- การส่งเสริมงานวิจัยด้านการเพาะขยายพันธุ์สัตว์ทะเลหายาก
- การส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพชุมชนในพื้นที่
- การส่งเสริมการวิจัย ศึกษา ที่บูรณาการครอบคลุมทุกมิติ
- การพัฒนาศักยภาพของหน่วยงานที่ดูแลรักษาทรัพยากรทางทะเล

แรงกดดัน (Pressure: P)

- ภัยธรรมชาติที่ส่งผลต่อคุณภาพทรัพยากรชายฝั่ง เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อุณหภูมิน้ำทะเลที่เปลี่ยนแปลง
- การตอบสนองต่อแรงจูงใจทางเศรษฐกิจ เช่น ธุรกิจการท่องเที่ยว
- การรุกล้ำพื้นที่ชายฝั่งทะเล เพื่อการประกอบการ เช่น การเพาะเลี้ยงชายฝั่ง

สถานการณ์ (State: S)

- ปริมาณและมูลค่าการจับสัตว์น้ำเค็มและสัตว์น้ำจืดลดลงและคงที่ในช่วง พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๐
- พื้นที่ป่าชายเลน แนวโน้มเพิ่มขึ้น
- แหล่งหญ้าทะเลและแนวปะการังเพิ่มขึ้น
- ขยะทะเล แนวโน้มลดลง
- สถานการณ์ปะการังฟอกขาว
- สัตว์ทะเลหายากเกยตื้นเพิ่มขึ้น
- ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลรุนแรงเพิ่มขึ้น

ผลกระทบ (Impact: I)

- ปัญหาการพังทะลายของชายฝั่ง
- ความหลากหลายทางชีวภาพลดลง
- ความเสื่อมโทรมของหญ้าทะเล ป่าชายเลน และปะการัง

สรุปสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา

ประเด็นสถานการณ์	ทิศทางและแนวโน้มในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา
ทรัพยากรประมง (ปริมาณและมูลค่าการจับสัตว์น้ำเค็มและสัตว์น้ำจืด)	ลดลง (ช่วง พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๗) แต่คาดการณ์ในระดับคงที่ (พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๐)
พื้นที่ป่าชายเลน	เพิ่มขึ้น
หญ้าทะเล	เพิ่มขึ้น
แนวปะการัง	เพิ่มขึ้น
การกัดเซาะชายฝั่ง	รุนแรงเพิ่มขึ้น
สัตว์ทะเลหายาก (การเกยตื้น)	เพิ่มขึ้น
ขยะทะเล	ลดลง

สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในช่วง ๒๕ ปี ที่ผ่านมา

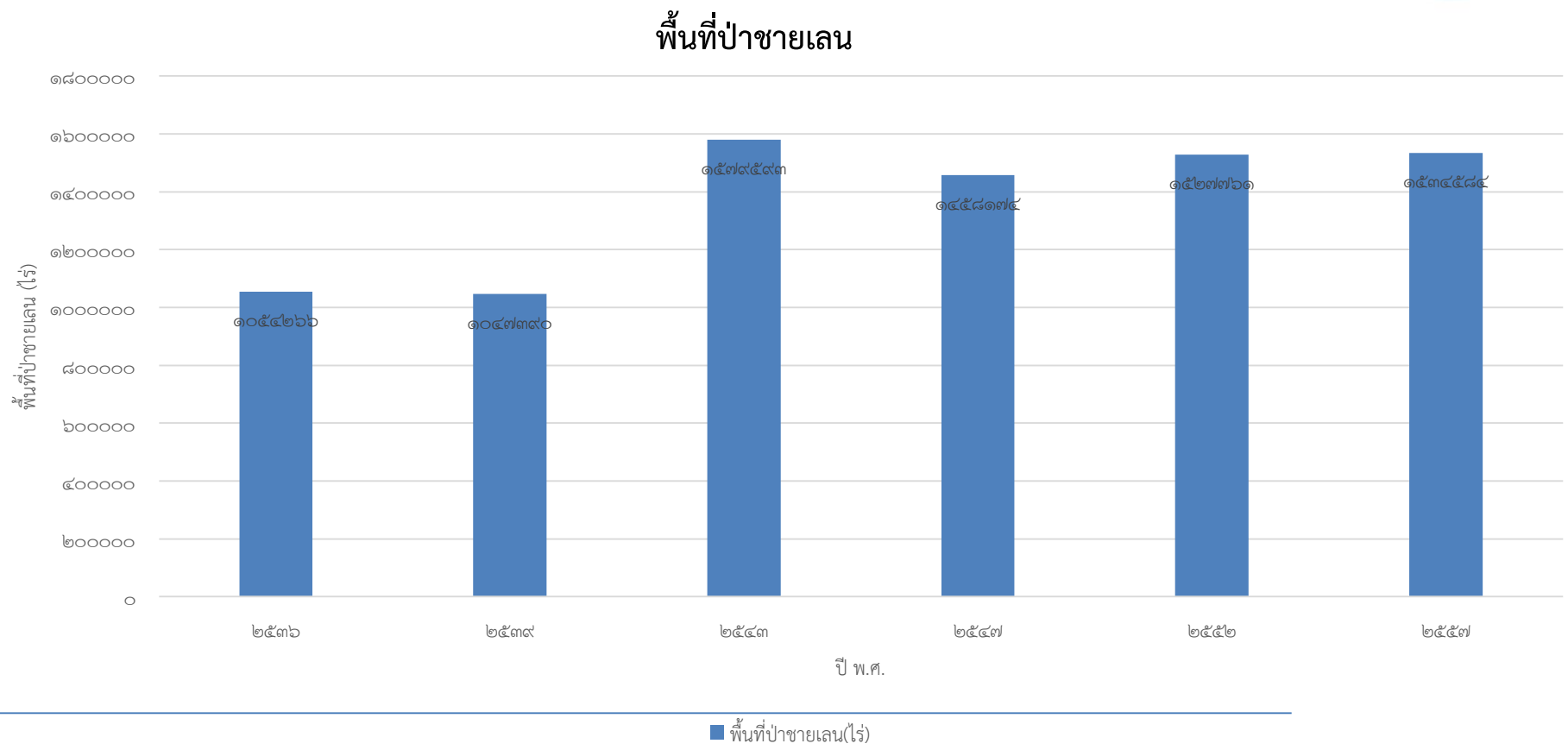

ความหลากหลายทางชีวภาพ

สรุปสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของความหลากหลายทางชีวภาพในช่วง ๑ ปีที่ผ่านมา

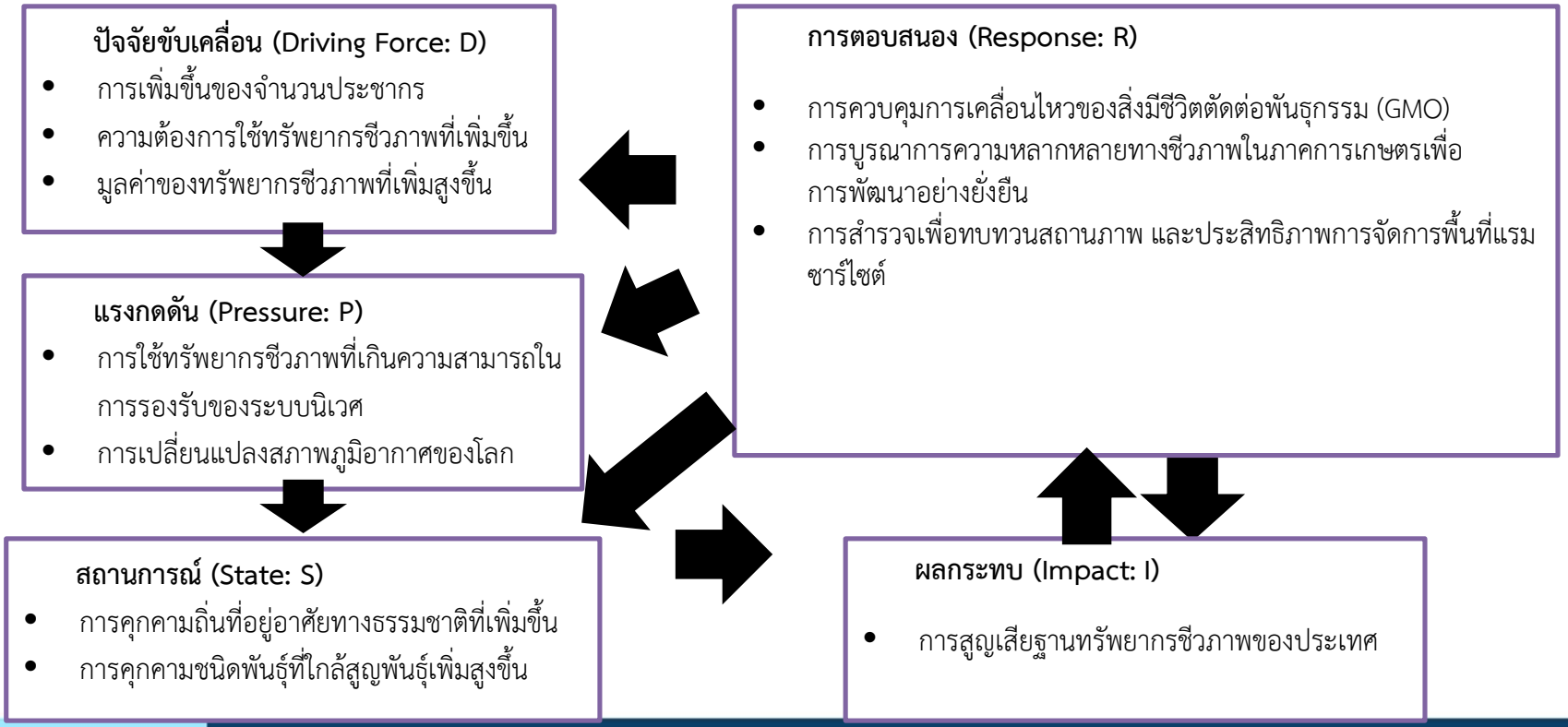

สรุปสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของความหลากหลายทางชีวภาพในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา

ประเด็นสถานการณ์	ทิศทางและแนวโน้มในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา
ความหลากหลายทางชีวภาพ	
การคุกคามถิ่นที่อยู่อาศัย	เสื่อมโทรมลง
พื้นที่ชุ่มน้ำ	ลดลง
ชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม	มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในบางกลุ่ม
ชนิดพันธุ์ต่างถิ่น	ไม่สามารถระบุได้

สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของความหลากหลายทางชีวภาพในช่วง ๒๕ ปี ที่ผ่านมา

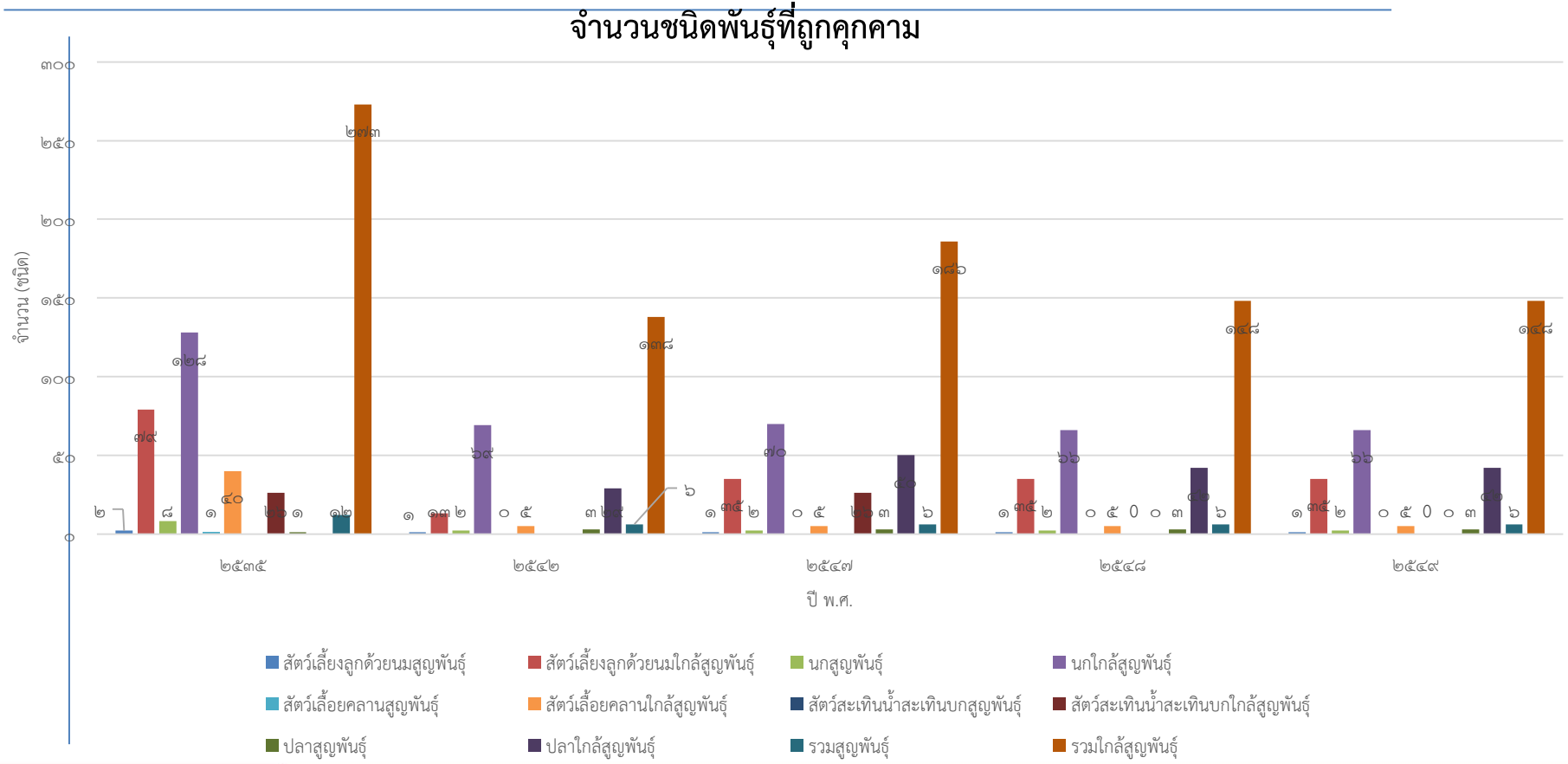

สถานการณ์มลพิษ (คุณภาพอากาศและเสียง)

สรุปสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์มลพิษ (คุณภาพอากาศและเสียง) ในช่วง ๑ ปีที่ผ่านมา

ปัจจัยขับเคลื่อน (Driving Force: D)

- การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร
- การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
- การเพิ่มขึ้นของโรงงาน
- การเพิ่มขึ้นของยานพาหนะ และการเสื่อมสภาพของยานพาหนะ

แรงกดดัน (Pressure: P)

- การปล่อยมลพิษทางอากาศและมลพิษทางเสียงสู่สิ่งแวดล้อม

สถานการณ์ (State: S)

- มลพิษอากาศบางตัวมีค่าเกินมาตรฐาน
- มลพิษทางอากาศในพื้นที่อุตสาหกรรมมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี
- ระดับเสียงบริเวณพื้นที่ทั่วไป และพื้นที่ริมถนนเฉลี่ย ๒๔ ชั่วโมง คงที่

ผลกระทบ (Impact: I)

- สุขภาพของคน สัตว์ และพืช
- ความเสียหายต่อวัสดุ สิ่งก่อสร้างต่างๆ
- ความเสียหายทางเศรษฐกิจ

การตอบสนอง (Response: R)

- การปรับปรุงมาตรการควบคุมมลพิษ
- การตรวจสอบควบคุมคุณภาพรถ
- การแก้ไขปัญหาการจราจร
- แผนยุทธศาสตร์เพื่อแก้ไขปัญหาหมอกควัน
- มาตรการที่เข้มงวดในการระบายอากาศเสียจากการประกอบกาอุตสาหกรรม

คุณภาพอากาศและเสียง

สถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของคุณภาพอากาศและเสียงในช่วง ๕ ปี ที่ผ่านมา

ประเด็นสถานการณ์	ทิศทางและแนวโน้มในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา
อุบัติภัยและข้อร้องเรียนด้านมลพิษ	
สถิติการเกิดอุบัติภัยด้านมลพิษ	เพิ่มขึ้น
ข้อร้องเรียนเกี่ยวกับปัญหามลพิษ	แนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่ลดลงใน พ.ศ. ๒๕๕๙

ประเด็นสถานการณ์	ทิศทางและแนวโน้มในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา
มลพิษทางอากาศ	
ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๑๐ ไมครอน (PM_{10})	เพิ่มขึ้น (ไม่เกินค่ามาตรฐาน)
ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ($PM_{2.5}$)	ลดลง (เกินค่ามาตรฐาน)
ก๊าซโอโซน (O_3)	ลดลง (เกินค่ามาตรฐาน)
ก๊าซซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO_2) ก๊าซไนโตรเจนไดออกไซด์ (NO_2) และก๊าซคาร์บอนมอนอกไซด์ (CO)	ลดลง (ไม่เกินค่ามาตรฐาน)
สถานการณ์หมอกควัน ๙ จังหวัดภาคเหนือตอนบน	ลดลง จาก พ.ศ. ๒๕๕๘
VOCs ในพื้นที่มาบตาพุด	คงที่

ประเด็นสถานการณ์	ทิศทางและแนวโน้มในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา
มลพิษทางเสียง	
ระดับเสียงพื้นที่ทั่วไปเฉลี่ย (L_{eq}) ๒๔ ชั่วโมง	คงที่ (ไม่เกินค่ามาตรฐาน)
ระดับเสียงริมถนนเฉลี่ย (L_{eq}) ๒๔ ชั่วโมง	คงที่ (ไม่เกินค่ามาตรฐาน)

สถานการณ์มลพิษ (คุณภาพแหล่งน้ำผิวดิน น้ำทะเลชายฝั่ง และน้ำบาดาล)

สรุปสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์มลพิษ (คุณภาพแหล่งน้ำผิวดิน น้ำทะเลชายฝั่ง และน้ำบาดาล) ในช่วง ๑ ปีที่ผ่านมา

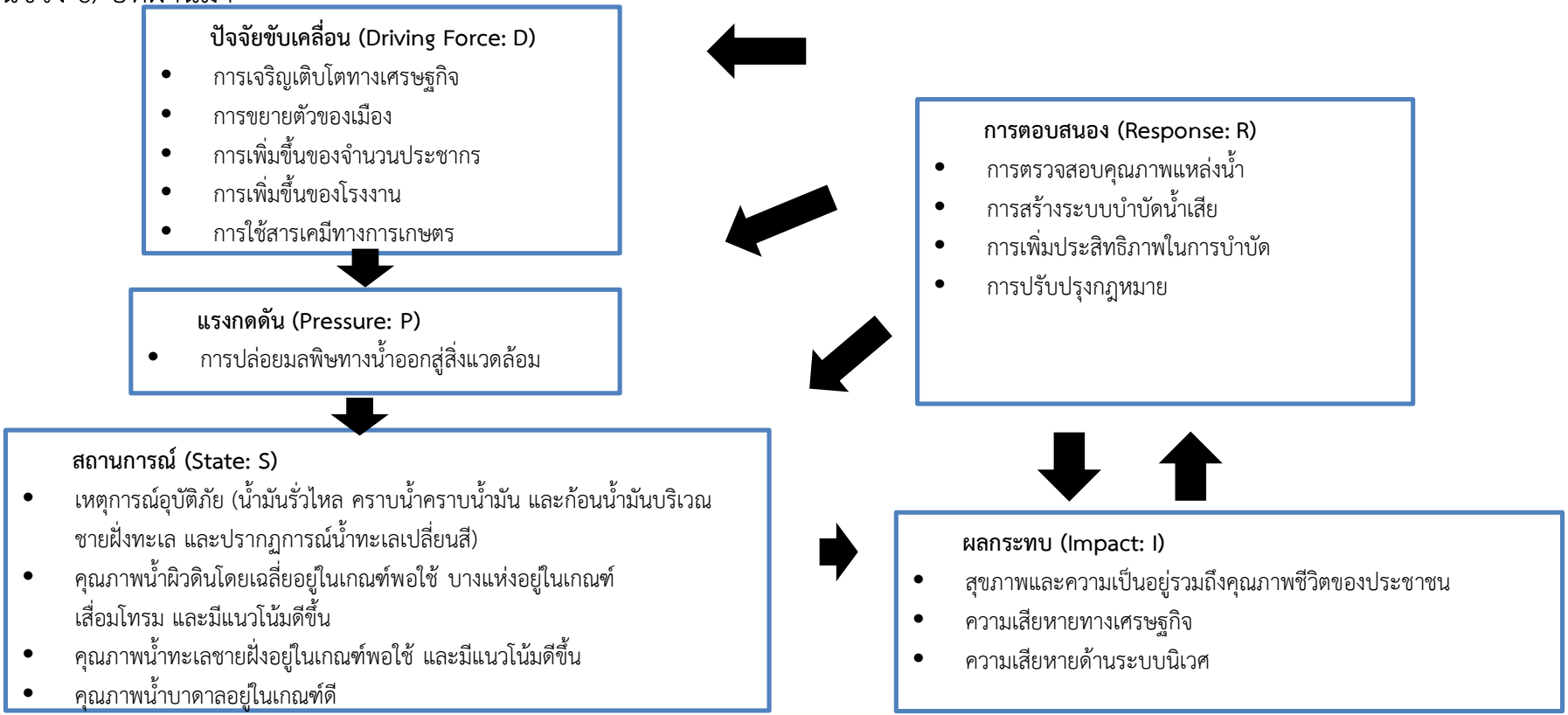

สรุปสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์มลพิษ (คุณภาพแหล่งน้ำผิวดิน น้ำทะเลชายฝั่ง และน้ำบาดาล) ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา

ประเด็นสถานการณ์	ทิศทางและแนวโน้มในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา
คุณภาพน้ำ	
คุณภาพน้ำผิวดิน	แนวโน้มคุณภาพน้ำดีขึ้น นับจาก พ.ศ. ๒๕๕๘
คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง	แนวโน้มคุณภาพน้ำดีขึ้น นับจาก พ.ศ. ๒๕๕๘
คุณภาพน้ำบาดาล	อยู่ในเกณฑ์ดี

สถานการณ์มลพิษ (ขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย และสารอันตราย)

สรุปสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์มลพิษ (ขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย และสารอันตราย) ในช่วง ๑ ปีที่ผ่านมา

ปัจจัยขับเคลื่อน (Driving Force: D)

- การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
- การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร
- การเพิ่มขึ้นของโรงงาน
- การใช้สารเคมีในการเกษตร
- การบริโภคเพิ่มมากขึ้น

แรงกดดัน (Pressure: P)

- สมรรถนะในการกำจัดขยะที่เกิดขึ้นใหม่และขยะตกค้างสะสมในสถานที่กำจัด
- การควบคุมขยะ ชองเสียอันตรายที่เกิดจากภาคอุตสาหกรรม

สถานการณ์ (State: S)

- ปริมาณขยะ ของเสียอันตราย และสารอันตราย เพิ่มขึ้น
- การนำเข้าสารอันตรายเพื่อการเกษตรและภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น
- ปริมาณขยะที่นำกลับไปใช้ประโยชน์และได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น
- สถานที่กำจัดขยะแบบถูกต้องที่เปิดดำเนินการลดลง
- การลักลอบทิ้งของเสียอันตรายปนกับขยะชุมชน

ผลกระทบ (Impact: I)

- ความเสียหายทางเศรษฐกิจ
- สุขภาพและความเป็นอยู่รวมถึงคุณภาพชีวิตของประชาชน

การตอบสนอง (Response: R)

- จัดทำและดำเนินงานตาม Road map การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย
- จัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ
- (ร่าง) ยุทธศาสตร์การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เชิงบูรณาการ พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๖๔
- การจัดทำศูนย์รวบรวมของเสียอันตรายระดับจังหวัด
- จัดทำแผนการจัดการกากอุตสาหกรรม ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๘–๒๕๖๒)
- จัดทำแผนแม่บทการจัดการมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๕๙–๒๕๖๔

สรุปสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์มลพิษ (ขยะมูลฝอย ของเสียอันตราย และสารอันตราย) ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา

ประเด็นสถานการณ์	ทิศทางและแนวโน้มในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา
ขยะ ของเสียอันตราย และสารอันตราย	
ปริมาณขยะชุมชน	เพิ่มขึ้น
การกำจัดขยะอย่างถูกต้อง	เพิ่มขึ้น
สถานที่กำจัดขยะแบบถูกต้องที่เปิดดำเนินการ	ลดลง
การคัดแยกและใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอย	เพิ่มขึ้น
ปริมาณของเสียอันตรายจากชุมชน	เพิ่มขึ้น
ปริมาณของเสียอันตรายภาคอุตสาหกรรม	เพิ่มขึ้น
ปริมาณมูลฝอยติดเชื้อ	เพิ่มขึ้น
การนำเข้าสารอันตรายเพื่อการเกษตร	เพิ่มขึ้น
การนำเข้าสารอันตรายภาคอุตสาหกรรม	เพิ่มขึ้น

สรุปสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์มลพิษ ในช่วง ๒๕ ปีที่ผ่านมา

สัดส่วนเรื่องร้องเรียนแยกตามปัญหามลพิษ

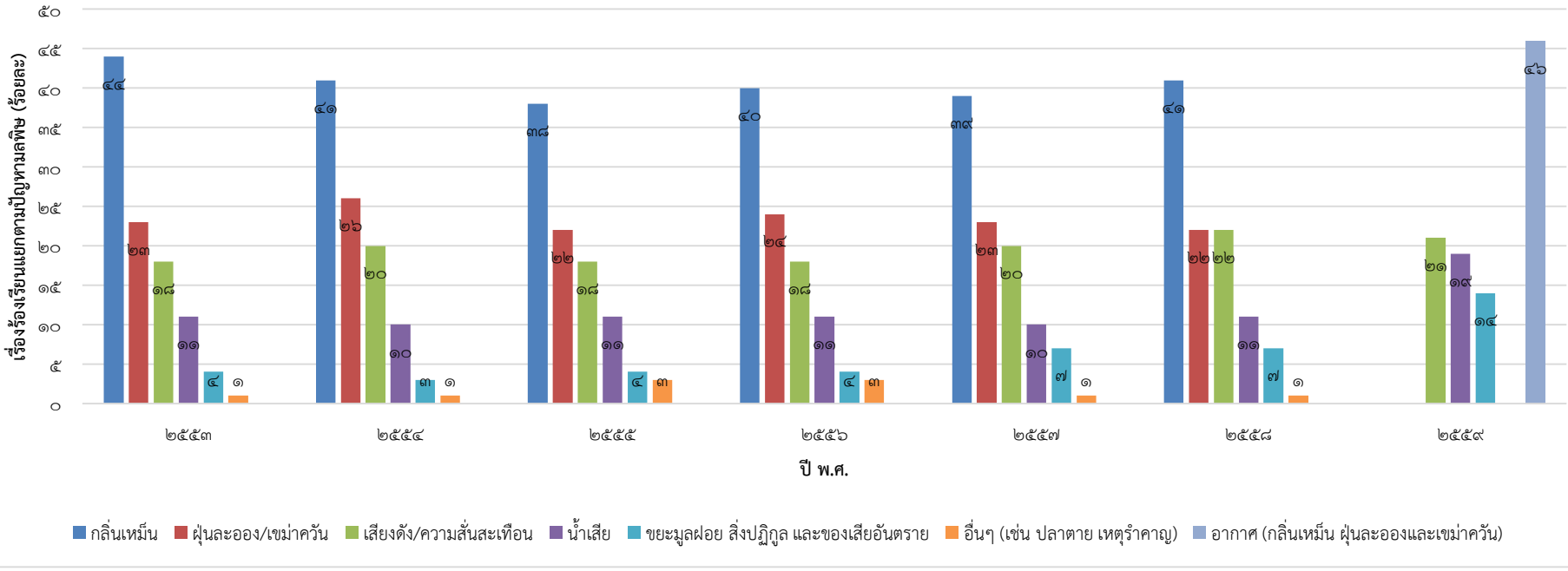

สิ่งแวดล้อมชุมชน

สรุปสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมชุมชน ในช่วง ๑ ปีที่ผ่านมา

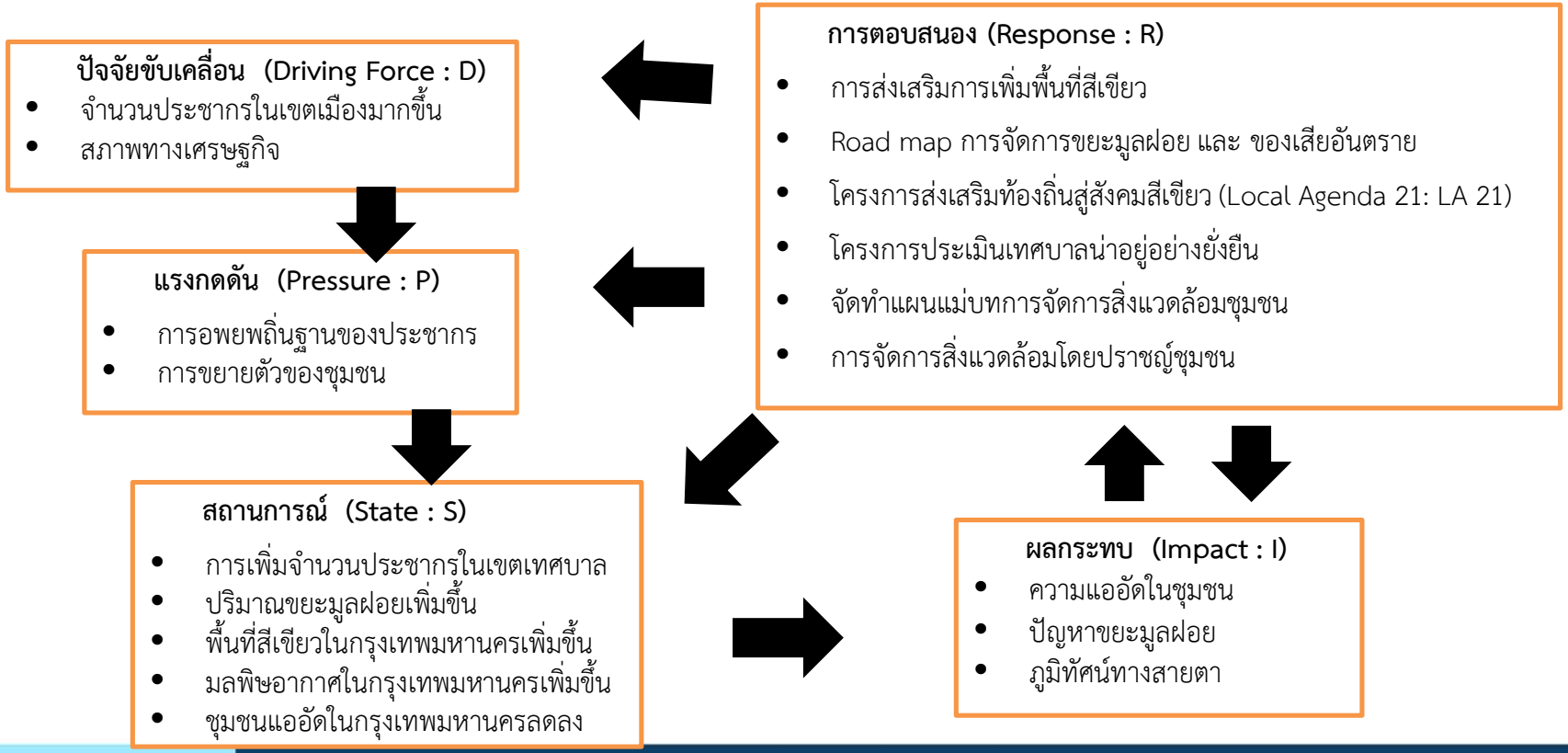

สรุปสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมชุมชน ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา

ประเด็นสถานการณ์	ทิศทางและแนวโน้มในช่วง ๕ ปี ที่ผ่านมา
จำนวนประชากรในเขตเทศบาล	เพิ่มขึ้น
ปริมาณขยะมูลฝอย	เพิ่มขึ้น
พื้นที่สีเขียวในกรุงเทพมหานคร	เพิ่มขึ้น
ภูมิทัศน์	ไม่สามารถระบุได้

สรุปสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมชุมชน ในช่วง ๒๕ ปีที่ผ่านมา

จำนวนและสัดส่วนพื้นที่สีเขียวในกรุงเทพฯ

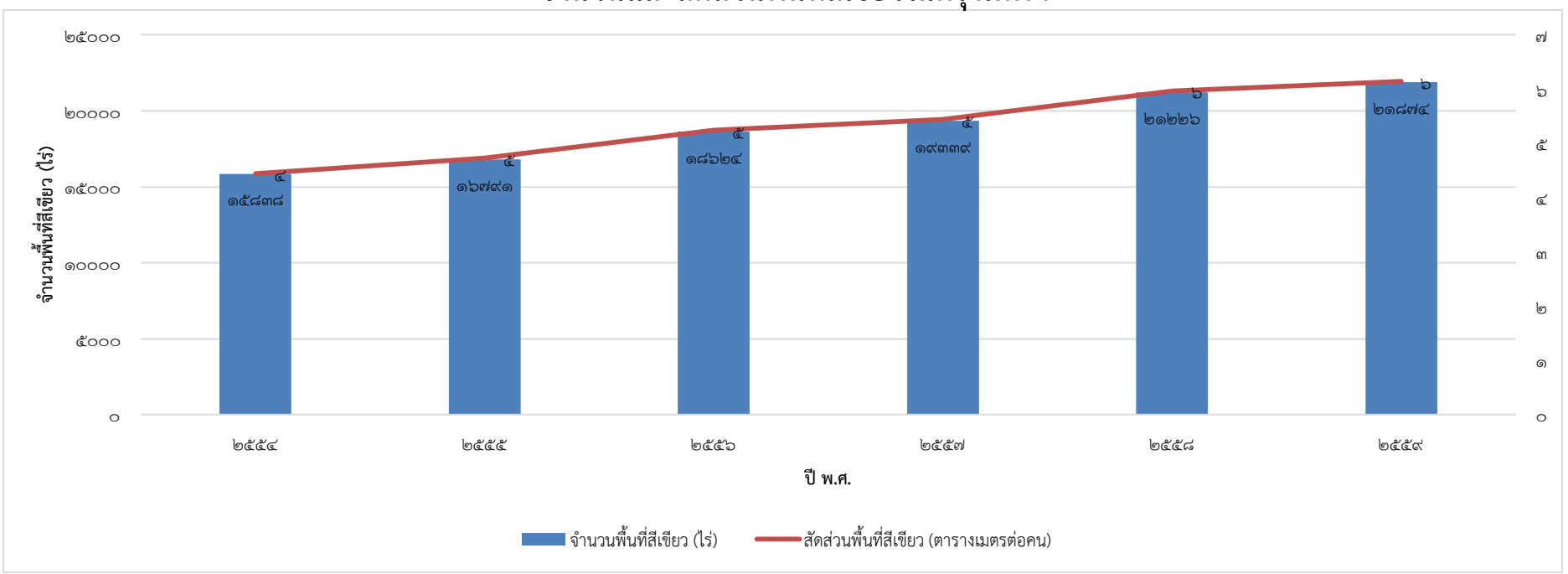

สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม

สรุปสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมในช่วง ๑ ปีที่ผ่านมา

ปัจจัยขับเคลื่อน (Driving Force : D)

- การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- การเจริญเติบโตทางทางเศรษฐกิจ

แรงกดดัน (Pressure : P)

- การขยายตัวของชุมชนเมืองและการตั้งถิ่นฐาน
- การบริหารจัดการแหล่งธรรมชาติยังมีการจัดการที่ไม่ดีพอ
- การพัฒนาพื้นที่โดยรอบแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรม

สถานการณ์ (State : S)

- จำนวนแหล่งที่ประกาศเป็นแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์แหล่งธรรมชาติไม่เปลี่ยนแปลง
- จำนวนแหล่งอันควรอนุรักษ์ทางธรณีวิทยาประเภทแหล่งธรรมชาติที่ได้รับการประเมินมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมไม่เปลี่ยนแปลง
- การประกาศเขตพื้นที่เมืองเก่าเพิ่มขึ้น
- จำนวนย่านชุมชนเพิ่มขึ้น
- จำนวนโบราณสถานเพิ่มขึ้น
- จำนวนมรดกโลกไม่เปลี่ยนแปลง

การตอบสนอง (Response : R)

- การจัดทำมาตรฐานสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติ
- พัฒนาโปรแกรมการติดตามและประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์
- จัดทำแผนพัฒนาการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม โดยมีการขับเคลื่อนงานการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่นและการขับเคลื่อนภารกิจด้านศิลปกรรม
- (ร่าง) แผนแม่บทการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน

ผลกระทบ (Impact : I)

- ความเสื่อมโทรมของแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรม

สรุปสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมา

ประเด็นสถานการณ์	ทิศทางและแนวโน้มในช่วง ๕ ปี ที่ผ่านมา
จำนวนแหล่งที่ประกาศเป็นแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์	ไม่เปลี่ยนแปลง
จำนวนแหล่งอันควรอนุรักษ์ทางธรณีวิทยาประเภทแหล่งธรรมชาติที่ได้รับการประเมินมาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อม	ไม่เปลี่ยนแปลง
การประกาศเขตพื้นที่เมืองเก่า	เพิ่มขึ้น
จำนวนย่านชุมชนเก่า	เพิ่มขึ้น
จำนวนโบราณสถาน	เพิ่มขึ้น
จำนวนมรดกโลก	ไม่เปลี่ยนแปลง
การขึ้นทะเบียนอยู่ในบัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative List)	เพิ่มขึ้น

สรุปสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมในช่วง ๒๕ ปีที่ผ่านมา

จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าชมอุทยานแห่งชาติทั่วประเทศ

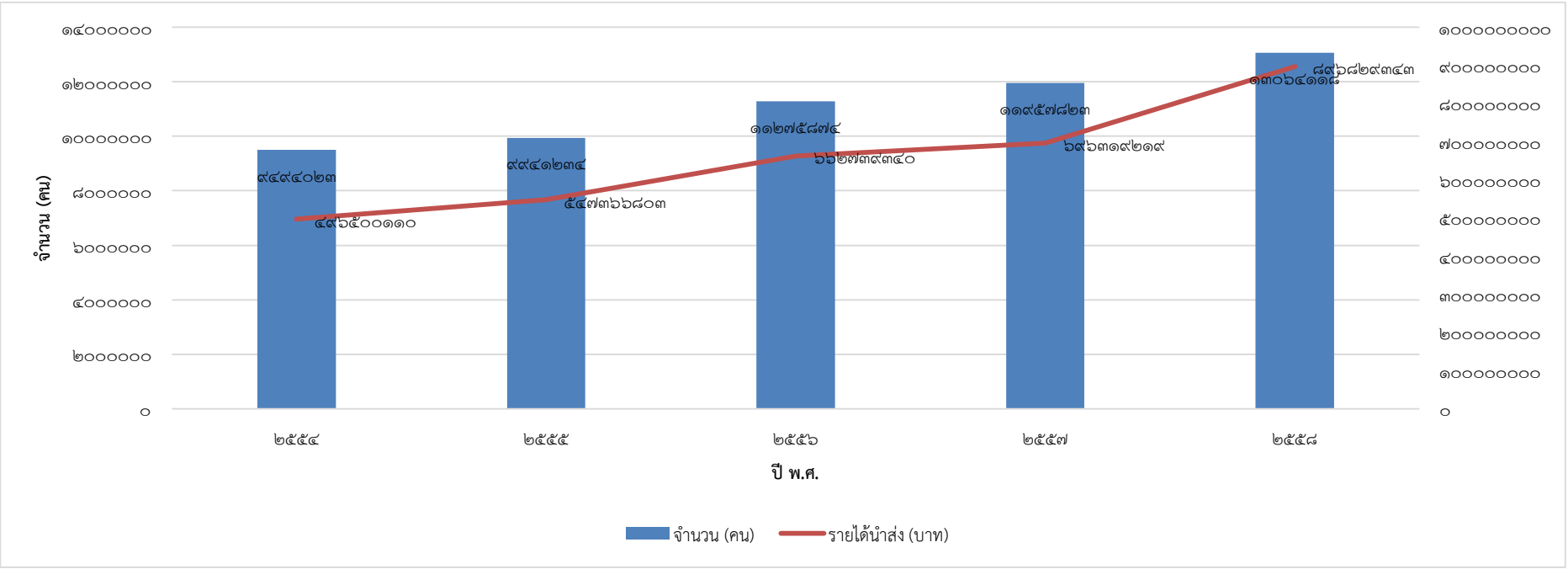

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ

สรุปสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติในช่วง ๑ ปีที่ผ่านมา

ปัจจัยขับเคลื่อน (Driving Force : D)

- การพัฒนาทางเศรษฐกิจ
- การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร

แรงกดดัน (Pressure : P)

- การใช้พลังงานเพิ่มขึ้น
- การปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพิ่มขึ้น
- การลดก๊าซเรือนกระจกที่ร้อยละ ๗-๒๐

สถานการณ์ (State : S)

- อุณหภูมิเฉลี่ยสูงขึ้น
- ปริมาณฝนเฉลี่ยสูงขึ้น
- ระดับน้ำทะเลเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย
- พายุหมุนเขตร้อนเพิ่มขึ้น

ผลกระทบ (Impact : I)

- การกัดเซาะชายฝั่ง
- ภัยพิบัติธรรมชาติต่างๆ เช่น หลุมยุบ รอยแยก
- สภาวะภัยแล้ง
- ด้านสุขภาพอนามัยของประชาชน

การตอบสนอง (Response : R)

- ดำเนินการตามแผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๙๓
- โครงการ “การส่งเสริมการจัดทำคาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรายงานข้อมูล ก๊าซเรือนกระจกระดับเมือง เพื่อสนับสนุนการพัฒนาสู่เมืองคาร์บอนต่ำ
- ความร่วมมือในการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

สรุปสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติในช่วง ๑ ปีที่ผ่านมา

ประเด็นสถานการณ์	ทิศทางและแนวโน้มในช่วง ๕ ปี ที่ผ่านมา
อุณหภูมิเฉลี่ย	เพิ่มขึ้น
ปริมาณฝนเฉลี่ย	เพิ่มขึ้น
พายุหมุนเขตร้อน	เพิ่มขึ้น
ระดับน้ำทะเล	เปลี่ยนแปลงเล็กน้อย

สรุปสถานการณ์และแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติในช่วง ๒๕ ปีที่ผ่านมา

เหตุภัยพิบัติธรรมชาติที่เกิดขึ้นในประเทศไทย

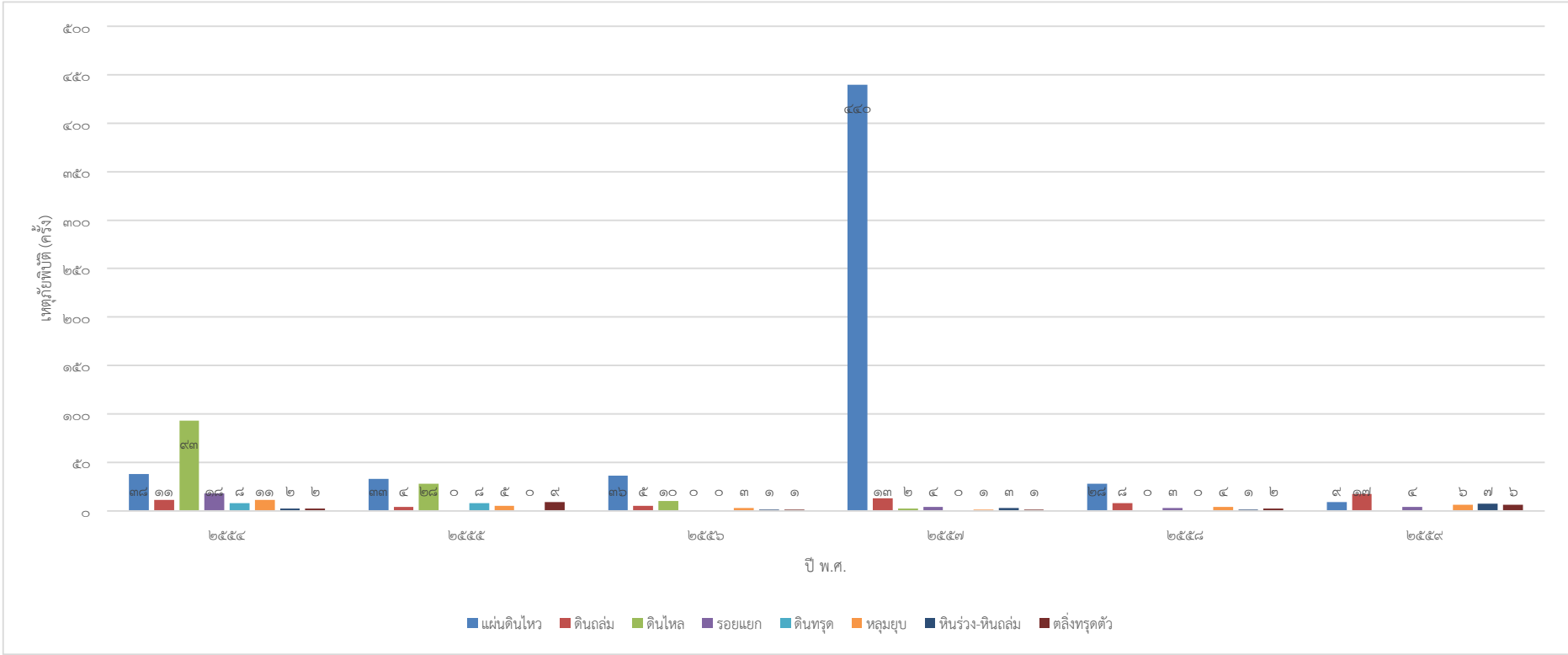

HOT ISSUE

ทรัพยากรป่าไม้ : ป่าไม้ถือเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่ส่งผลต่อความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติอื่นๆ ทั้งแหล่งน้ำ ดิน สัตว์ป่า และความหลากหลายทางชีวภาพ การลดลงของพื้นที่ป่าไม้อย่างต่อเนื่องและด้วยอัตราที่รวดเร็วส่งผลกระทบที่ชัดเจนในปัจจุบันโดยเฉพาะปัญหาภัยแล้ง และอุทกภัย ซึ่งถือเป็นปัญหาเรื้อรังที่จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการจัดการเชิงบูรณาการจากทุกภาคส่วน นอกจากนี้ยังพบปัญหาการเข้าไปใช้ประโยชน์อย่างไม่ถูกต้องในพื้นที่ป่าไม้ ทั้งในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่าและที่ดินสาธารณะอีกจำนวนมาก ทั้งหมดนี้ส่งผลกระทบต่อสถานภาพทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศเป็นอย่างมาก

การพัฒนาเชิงพื้นที่ : การแก้ไขปัญหาพื้นที่ป่าไม้ของประเทศอย่างยั่งยืน จำเป็นต้องปรับปรุงทั้งในส่วนของนโยบายและแผนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในพื้นที่อย่างแท้จริง ประกอบกับการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายอย่างจริงจัง โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อควบคุมการใช้พื้นที่ป่าไม้อย่างถูกต้องและเป็นธรรม

พื้นที่ดำเนินการเร่งด่วน คือ พื้นที่ป่าอนุรักษ์ที่ถูกบุกรุกในระดับวิกฤตรุนแรง ๑๒ จังหวัด ได้แก่ เพชรบูรณ์ พิษณุโลก สุโขทัย น่าน ลำปาง อุบลราชธานี นครราชสีมา เลย กระบี่ เชียงใหม่ ตาก และแม่ฮ่องสอน

สถานการณ์มลพิษ : การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายเป็นวาระแห่งชาติ ที่ทุกภาคส่วนต้องเร่งดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เป็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของประเทศ ให้ดำเนินการได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากปริมาณของขยะมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นจากการขยายตัวของการบริโภคและการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาคการท่องเที่ยว และปัญหามลพิษที่เกิดจากการตกค้างของขยะมูลฝอยในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการอย่างไม่ถูกต้อง นอกจากนี้ ปัญหาในการบริหารจัดการของเสียอันตราย ทั้งในส่วนของของเสียอันตรายชุมชน กากอุตสาหกรรม และมูลฝอยติดเชื้อ ซึ่งต้องได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อป้องกันอันตรายทั้งด้านการปนเปื้อนลงสู่ธรรมชาติ และผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน

การพัฒนาเชิงพื้นที่ : แนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายแบบครบวงจร ตั้งแต่การลดปริมาณของเสียที่แหล่งกำเนิด ตลอดจนการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ และกำจัดขั้นสุดท้ายตามหลักการดำเนินงาน ด้าน 3Rs คือ การลดการใช้ (Reduce) การใช้ซ้ำ (Reuse) และการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน รวมถึงการส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการรวมกลุ่มกัน (Clustering) ในการเก็บรวบรวมและขนส่งของเสียอันตรายแบบศูนย์รวม เพื่อบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายแบบครบวงจรโดยใช้เทคโนโลยีที่ที่เหมาะสม และเน้นการนำกลับมาใช้ประโยชน์ในรูปของทรัพยากรใหม่หรือแปรรูปเป็นพลังงานทดแทน (Waste to energy) และการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายจากชุมชนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดมาตรการในการจัดการ ๓ มาตรการ ได้แก่ มาตรการลดการเกิดขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่แหล่งกำเนิด มาตรการเพิ่มศักยภาพการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย และมาตรการส่งเสริมการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดยมีเป้าหมายการดำเนินงานการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙–๒๕๖๔) และสอดคล้องกับทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐–๒๕๖๔)

พื้นที่ดำเนินการเร่งด่วน ในด้านการจัดการขยะมูลฝอย กล่าวคือ เป็นจังหวัดที่มีปัญหาในเรื่องของการเก็บขนขยะมูลฝอย การกำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง และปริมาณขยะมูลฝอยสะสม ได้แก่ จังหวัดฉะเชิงเทรา นครศรีธรรมราช ขอนแก่น ร้อยเอ็ด และพระนครศรีอยุธยา ส่วนจังหวัดที่มีปริมาณของเสียอันตรายชุมชนเกิดขึ้นมากกว่า ๕,๐๐๐ ตันต่อปี จำนวน ๕ จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร จังหวัดนครราชสีมา ขอนแก่น อุบลราชธานี และเชียงใหม่

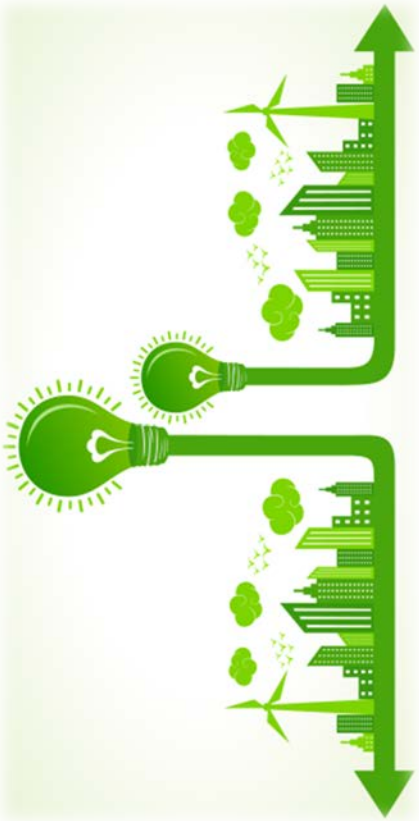

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ : การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมีสาเหตุสำคัญมาจาก การปล่อยก๊าซเรือนกระจกผ่านกิจกรรมของมนุษย์ ส่งผลต่ออุณหภูมิ ปริมาณฝน พายุหมุนเขตร้อน ทำให้ฤดูกาลต่างๆ เปลี่ยนแปลงไป โดยทำให้มีฤดูร้อนที่ยาวนานขึ้น มีฤดูหนาวที่สั้นลง เกิดภาวะแห้งแล้งและอุทกภัยที่มี ความรุนแรง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อประชากรไทยในหลายด้าน ทั้งทางด้านการเกษตรมีผลกระทบรุนแรงต่อพืชผลการเกษตรที่สำคัญหลายชนิด โดยเฉพาะ ข้าว ข้าวโพด อ้อย การเลี้ยงสัตว์ และการประมง ด้านสุขภาพ ส่งผลให้สภาพอากาศเอื้ออำนวยต่อการขยายพันธุ์ของแมลงสามารถฟักตัวและเจริญเติบโตได้ดี เป็นสาเหตุให้เกิดโรคระบาด ด้านระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ มีการอพยพย้ายถิ่นฐาน สภาพอากาศที่อุ่นขึ้นจะทำให้การกระจายตัวของพันธุ์พืชและสัตว์เปลี่ยนแปลงไป และผลกระทบต่อพื้นที่ชายฝั่ง ทำให้เกิดคลื่นลมแรง และกระแสน้ำเปลี่ยนแปลงไป เกิดการกัดเซาะชายฝั่งทะเลและสร้างความเสียหาย ต่อพื้นที่ชายฝั่ง

การพัฒนาเชิงพื้นที่ : ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน ควรร่วมแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มีการบริหารจัดการเชิงบูรณาการและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดการปล่อย ก๊าซเรือนกระจกได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมภาคเศรษฐกิจและสังคมเข้าสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคม คาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

พื้นที่ดำเนินการเร่งด่วน ได้แก่ ภาคพลังงาน ภาคกระบวนการอุตสาหกรรม ภาคการเกษตร และประชาชน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

มาตรการระยะยาว

สำหรับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในด้านของมาตรการระยะยาว สามารถสรุปโดยจำแนกข้อเสนอแนะออกเป็นรายสาขา ดังนี้

ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน

จัดให้มีการส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกร เพื่อแก้ไขปัญหาและบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตร โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (มาตรการระยะยาว)

ทรัพยากรแร่

การส่งเสริมความร่วมมือเพื่อพัฒนาแหล่งแร่ระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อให้ภาคเอกชนดำเนินการพัฒนาแหล่งแร่อย่างถูกหลักวิชาการ โดยภาครัฐให้การสนับสนุนในด้านการสำรวจและข้อมูลทางวิชาการ และสร้างแรงจูงใจด้านการสำรวจแร่และพัฒนาแหล่งแร่ขนาดใหญ่ และการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้แร่ในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชั้นสูง เพื่อให้การใช้ทรัพยากรแร่ที่ใช้ในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชั้นสูงเกิดความคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยส่งเสริมให้มีการนำแร่หายากมาเป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชั้นสูง เพิ่มขีดความสามารถในการแต่งแร่ด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ให้ได้มาตรฐานคุณภาพแร่และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (มาตรการระยะยาว)

ทรัพยากรพลังงาน

การส่งเสริมเพื่อลดการใช้พลังงานจากแหล่งเชื้อเพลิงฟอสซิล และสนับสนุนการใช้พลังงานจากแหล่งพลังงานหมุนเวียนและพลังงานทดแทนต่างๆ โดยการส่งเสริมการผลิตพลังงานทดแทนและใช้พลังงานหมุนเวียนอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งสร้างความมั่นใจให้กับประชาชน สังคม และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียถึงผลดีจากการใช้พลังงานเหล่านี้ และการจัดโครงการเพื่อส่งเสริมรูปแบบการอนุรักษ์พลังงานต่างๆ ได้แก่ โครงการสำนักงานสีเขียว อาคารประหยัดพลังงาน การพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะที่ใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการดำเนินการ เช่น การมอบรางวัล ประกาศเกียรติคุณ การลดหย่อนภาษี เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (มาตรการระยะยาว)

ทรัพยากรน้ำ

การเพิ่มประสิทธิภาพในการกักเก็บและการระบายน้ำโดยการใช้มาตรการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นการระบายน้ำที่ไม่เหมาะสม และการแก้ไขสิ่งกีดขวางทางน้ำ การขุดลอกลำน้ำเพื่อรักษาความสามารถในการระบายน้ำและเพิ่มประสิทธิภาพในการเก็บน้ำในช่วงฤดูแล้ง และพัฒนาระบบการเฝ้าระวังพิบัติภัยทางธรรมชาติโดยการติดตั้งระบบโทรมาตร และการสร้างเครือข่ายเพื่อเฝ้าระวัง เตือนภัยจากวิกฤติน้ำเพื่อลดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินโดยมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (มาตรการระยะยาว)

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

การพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถให้กับบุคลากร ให้เกิดความรู้ ความเชี่ยวชาญ เพื่อเตรียมความพร้อมปฏิบัติหน้าที่ด้านการป้องกันแก้ไขการกัดเซาะชายฝั่ง และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติด้านการบริหารจัดการและป้องกันการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งภารกิจ อำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ตลอดจนสถานการณ์ชายฝั่งประเทศไทย และการใช้มาตรการและแผนต่างๆ ในการควบคุมการใช้ประโยชน์พื้นที่ชายฝั่งทะเลอย่างเหมาะสม โดยดำเนินการภายใต้หลักการจัดการร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ ได้แก่ มาตรการคุ้มครองพื้นที่ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และมาตรการคุ้มครองในกรณีทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอาจถูกทำลายหรือได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรงเข้าขั้นวิกฤต

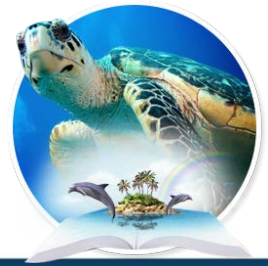

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (มาตรการระยะยาว)

ความหลากหลายทางชีวภาพ

การอนุรักษ์ถิ่นแหล่งอยู่อาศัยทางธรรมชาติที่มีความเปราะบางทางด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และฟื้นฟูระบบนิเวศที่มีความเสื่อมโทรมและมีการใช้ประโยชน์อย่างไม่ถูกต้องให้กลับคืนสู่สภาพเดิม

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (มาตรการระยะยาว)

ภาวะมลพิษ

การส่งเสริมในการให้ความรู้ ความตระหนัก ถึงผลกระทบและอันตรายจากขยะ ของเสียอันตราย และสารอันตราย ให้แก่ประชาชนและผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรม เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลดปริมาณขยะ และมีรูปแบบในการจัดการขยะ ของเสียอันตราย และสารอันตรายที่อย่างถูกต้อง และการพัฒนาความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการขยะ และของเสียอันตรายภายในชุมชนอย่างครบวงจร ครอบคลุมตั้งแต่การเก็บรวบรวม การขนถ่าย รูปแบบการกำจัดหรือบำบัด การคัดแยกขยะใช้ประโยชน์ได้ และคัดแยกของเสียอันตรายออกจากขยะชุมชน เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับสภาพชุมชนนั้นๆ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (มาตรการระยะยาว)

สิ่งแวดล้อมชุมชน

กระจายความเจริญจากเมืองสู่ชนบทในจังหวัดต่างๆ ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ระบบสาธารณูปโภค เทคโนโลยี ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เพื่อลดการอพยพย้ายถิ่นจากชนบทเข้ามาในเมือง

สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม

การอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรมที่เสื่อมโทรมให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ เพื่อสืบต่อแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรมที่ดีและสวยงามให้สู่รุ่นต่อไป

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ

การพัฒนา ส่งเสริม และสร้างเทคโนโลยี นวัตกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสม เพื่อบรรเทาปัญหาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

มาตรการเร่งด่วน

สำหรับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในด้านของมาตรการเร่งด่วน สามารถสรุปโดยจำแนกข้อเสนอแนะออกเป็นรายสาขาดังนี้

ทรัพยากรการใช้ดิน

การส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรในรูปแบบ Smart Farmer โดยการให้ความรู้ด้านการผลิต การตลาด เทคโนโลยี และภูมิปัญญาดั่งเดิมมาผสมผสานกันในการพัฒนาการเกษตร สร้างเครือข่ายระหว่างหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกร และกลุ่มเกษตรกร เพื่อแก้ไขปัญหาดินเสื่อมโทรม และสร้างการยอมรับในการใช้มาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (มาตรการระยะเร่งด่วน)

ทรัพยากรแร่

การพัฒนาจัดทำรายงานการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment : SEA) เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรแร่ภายในประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาในระดับภูมิภาคและระดับประเทศ โดยครอบคลุมการบริหารจัดการพื้นที่เชิงกลยุทธ์ทุกมิติรอบด้าน และการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีขั้นสูงในการประเมินศักยภาพและพัฒนาแหล่งแร่ เพื่อให้เกิดความถูกต้อง แม่นยำ และเหมาะสมกับสถานการณ์และการใช้ประโยชน์ในยุคปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (มาตรการระยะเร่งด่วน)

ทรัพยากรพลังงาน

การสนับสนุนการวิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการประหยัดพลังงาน การเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้พลังงานให้มากขึ้น หรือเทคโนโลยีเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการใช้พลังงาน แนวทางการสนับสนุนอาจอยู่ในรูปแบบของการจัดสรรงบประมาณด้านการวิจัยและพัฒนา (R&D) หรือการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีสะอาด เช่น การลดหย่อนภาษี เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (มาตรการระยะเร่งด่วน)

ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

การสร้างเครือข่ายในการป้องกันและปราบปรามการค้าสัตว์ป่าตั้งแต่ระดับหมู่บ้านจนถึงระดับภูมิภาค และการสร้างองค์ความรู้ ปลูกจิตสำนึก และกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า โดยการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ด้านทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าในแต่ละพื้นที่ป่าอนุรักษ์

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (มาตรการระยะเร่งด่วน)

ทรัพยากรน้ำ

การสร้างกลไกลการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการจากการทีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในรูปแบบเครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละลุ่มน้ำ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (มาตรการระยะเร่งด่วน)

ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

การส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับผลกระทบต่อป่าชายเลน หญ้าทะเล และปะการัง จากการประกอบกิจการต่างๆ ได้แก่ การประมง และผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยว และสร้างความตระหนักในการปกปักษ์รักษาในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดกิจกรรมอนุรักษ์ป่าชายเลน ฟื้นฟูแนวปะการัง เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (มาตรการระยะเร่งด่วน)

ความหลากหลายทางชีวภาพ

การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพในระดับท้องถิ่นเพื่อสร้างเครือข่ายในการดูแลทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (มาตรการระยะเร่งด่วน)

ภาวะมลพิษ

การบังคับใช้กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มงวด เพื่อให้เป็นไปตาม Road map การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย และสามารถขับเคลื่อนการทำงานภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๔) ตลอดจนแผนปฏิบัติการต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (มาตรการระยะเร่งด่วน)

สิ่งแวดล้อมชุมชน

เร่งผลักดันแผนแม่บทการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนไปสู่การปฏิบัติเห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (มาตรการระยะเร่งด่วน)

สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม

การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรมในระดับท้องถิ่น เพื่อลดการเสื่อมโทรมและการเปลี่ยนแปลงจากเดิมให้น้อยที่สุด และการสร้างจิตสำนึกให้แก่ ประชาชน นักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ในระดับท้องถิ่น ให้มีความระหนัก ต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย (มาตรการระยะเร่งด่วน)

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนการปรับตัวและรับมือกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยผสมผสานระหว่างภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนและวิทยาการสมัยใหม่ที่เหมาะสมกับวิถีชีวิต โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมการปกครองท้องถิ่น เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน

Thank You. . .